

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту
Кафедра фінансових технологій і підприємництва

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр

зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування
освітньо-професійної програми «Банківська справа»

на тему: «ФінТех та його вплив на сучасний стан фінансової системи»

Здобувачки групи БС-91а Хилько Анастасії Анатоліївни

Кваліфікаційна робота містить результати власних досліджень. Використання
ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне
джерело.

_____ Анастасія ХИЛЬКО

Керівник к.е.н., доцент Євгенія МОРДАНЬ _____

Суми 2023

ЗМІСТ

Вступ.....	6
1. Теорико-методологічні засади створення та розвитку ФінТех як детермінанти розвитку фінансової системи	8
2. Сучасний стан та основні тенденції розвитку вітчизняної та міжнародної ФінТех сфери.....	15
3. Вплив коронавірусу на розвиток ринку ФінТех.....	24
4. Перспективи розвитку ринку ФінТех в Україні	27
Висновки	36
Перелік використаних джерел	39
Додаток А НБУ «Стратегія розвитку ФінТеху В Україні до 2025 року».....	
Помилка! Закладку не визначено.	
Додаток Б Топ-10 нових ФінТех стартапів в Україні	45
Додаток В	47
Додаток Г	48

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Стрімкий розвиток ІТ-технологій призвів до появи такого нового терміну як ФінТех чи фінансові технології (FinTech або Financial Technology). Ринок ФінТех-індустрії на ринку фінансових послуг надзвичайно привабливий для споживачів та інвесторів. Надання фінансових послуг з допомогою цифрових та мобільних технологій приносить користь десяткам мільярдам людей. Відповідно до досліджень Міжнародного валютного фонду та Світового банку, у світі ще близько 2 мільярдів людей не мають повноцінного доступу до стандартних, традиційних фінансових послуг. Таким чином фінансові технології можуть покращити рівень фінансової інклюзії, котрий може призвести до збільшення ВВП країн, котрі розвиваються, на 3,7 трильйонів доларів США. Сьогодні ринок фінансових технологій вважається одним із найбільш активно зростаючих. У 2018 році міжнародні інвестиції у ФінТех-індустрію подвоїлися порівняно з 2017 роком.

Зростання українського ринку фінансових технологій все ще демонструє слабкі темпи зростання порівняно зі світовим трендом. В Україні велика частка фінансових і технологічних стартапів з'явилася в сферах платежів і грошових переказів, інфраструктури та кредитування. Україна зараз знаходиться на початку розвитку ФінТех-індустрії. Останнім часом, неодноразово українські регулятори фінансового ринку виражали свою лояльність до FinTech. Досить багато стартапів покладаються на взаємодію з регуляторами.

Дослідження з теорії та практики фінансових інновацій та фінансових технологій, вплив їх на розвиток фінансової сфери здійснювали вітчизняні та закордонні науковці, а саме: Е.Дж. Долана, Б. Бернанке, Дж. Фіннерті, Дж.Ф. Синки, К.Д. Кемпбелла, П.Роуза, М. Фрідмена, Р.Дж. Кемпбелла. А. І. Барановський, А.М. Мороз, І.М. Бурденко, М. І. Крупка, С. Леонова, М.

Азаренкова, Т.А. Васильєва, С.Б.Єгоричева, С.М. Козьменко, Л.В. Кузнєцова, В. І. Міщенко, Т.С. Смовженко.

Мета дипломної роботи – дослідження теоретичних та практичних засад розвитку фінансових технологій та його вплив на сучасний стан фінансової системи.

Для досягнення цілей кваліфікаційної роботи необхідно вирішити наступні завдання: дослідити теорико-методологічні засади створення та розвитку ФінТех як детермінанти розвитку фінансової системи, проаналізувати сучасний стан та основні тенденції розвитку вітчизняної та міжнародної ФінТех сфери, дослідити вплив коронавірусу на розвиток ринку ФінТех, визначити перспективи розвитку ринку фінансових технологій в Україні.

Об'єктом дослідження є процес становлення та розвитку фінансових технологій у фінансовій сфері.

Предметом дослідження є теоретичні та практичні засади розвитку фінансових технологій та його вплив на фінансову систему.

Методи дослідження: у процесі написання роботи було використано такі загальнонаукові методи як: теоретичне та статистичне узагальнення, аналіз визначень, порівняння та систематизація, проведення аналогії та синтезу, метод аналізу, наукового узагальнення, конкретизації, аналогії, порівняння, спостереження та графічний метод для наочного представлення результатів аналізу.

Науково-інформаційною базою для написання роботи стали періодичні видання, звіти міжнародних аналітичних компаній, практикуючих фінансистів, програмістів, матеріали з ФінТех конференцій, періодична преса, нормативно-законодавчі акти України, сайт Національного банку України, сайт Державної служби статистики.

Наукова новизна. Основні положення роботи можна застосувати до діяльності компаній сфери кредитування, що використовують інноваційні фінансові інструменти.

1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ ТА РОЗВИТКУ ФІНТЕХ ЯК ДЕТЕРМІНАНТИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ СИСТЕМИ

Термін ФінТех або фінансова технологія походить від двох слів: фінансові послуги та цифрові технології. Простими словами, ФінТех – це інноваційне використання технологій у формуванні та наданні фінансових послуг.

ФінТех було представлено як технологію внутрішньої системи для фінансових установ і банків. Однак з тих пір його визначення істотно змінилося. Сьогодні він включає в себе кілька програм для споживачів, які можуть допомогти вам торгувати акціями, керувати коштами та оплачувати страхування та харчування за допомогою цієї технології.

ФінТех для банківської справи вплинула на безліч програм і змінила спосіб оцінки фінансів для клієнтів. Його вплив варіюється від додатків для мобільних платежів, таких як Square, до інвестиційних і страхових компаній. Цей глибокий вплив ФінТех також можна розглядати як потенційну загрозу для звичайних або традиційних банків.

З метою дослідження рівня популяризації поняття ФінТех здійснимо дослідження тенденцій зміни кількості запитів присвячених даному поняттю користувачів в пошуковій системі Google в Україні за останні 5 років (рис. 1.1).

Для порівняння додамо супутні запити – фінансові технології, інноваційні технології та штучний інтелект.

Рисунок 1.1 – Бібліометричний аналіз понять «ФінТех», «фінансові технології», «Інноваційні технології» та «Штучний інтелект» за допомогою пошукової системи Google в Україні за останні 5 років.

Таким чином, ми можемо прослідкувати, що найбільш популярним запитом із обраних були запити на предмет штучного інтелекту, на другому місці знаходяться інноваційні технології, третій за частотою запитів – ФінТех. Також можна зробити висновок, що фактично ніхто із користувачів не здійснював пошук поняття «фінансові технології».

Крім того, у сучасну цифрову еру клієнти не хочуть користуватися послугами традиційних банківських систем. Натомість вони віддають перевагу послугам, які є швидкими та безпечними. Завдяки цьому ФінТех набирає популярності та руйнує банківську індустрію.

Згідно з дослідженням О. Крилової [1], станом на 2022 рік кількість користувачів смартфонів становила близько 7,26 мільярдів. Цієї статистики достатньо, щоб зрозуміти, що використання смартфонів у сучасному світі

значно зросло. Отже, всі ці користувачі є потенційними клієнтами як банків, так і ФінТеху. Але банки не могли дістатися до всіх місць через операційні витрати. Ось де фінансові технології допомагають банкам охоплювати та залучати більше клієнтів. Сьогодні люди можуть купувати будь-що в Інтернеті. Будь то такі продукти, як ліки та продукти, чи такі послуги, як прибирання та догляд, все можна знайти та купити в Інтернеті.

Що стосується банківських послуг, платіжні рішення ФінТех пов'язуються з відповідним банківським рахунком користувача, а потім користувач може використовувати кошти в банку для здійснення онлайн-платежів за послуги, доступні в додатку ФінТех, наприклад бронювання квитків, оплата рахунків, ЕМІ, та багато іншого. На рисунку 1.2 зображено розподіл ФінТех компаній за сферами діяльності у світі.

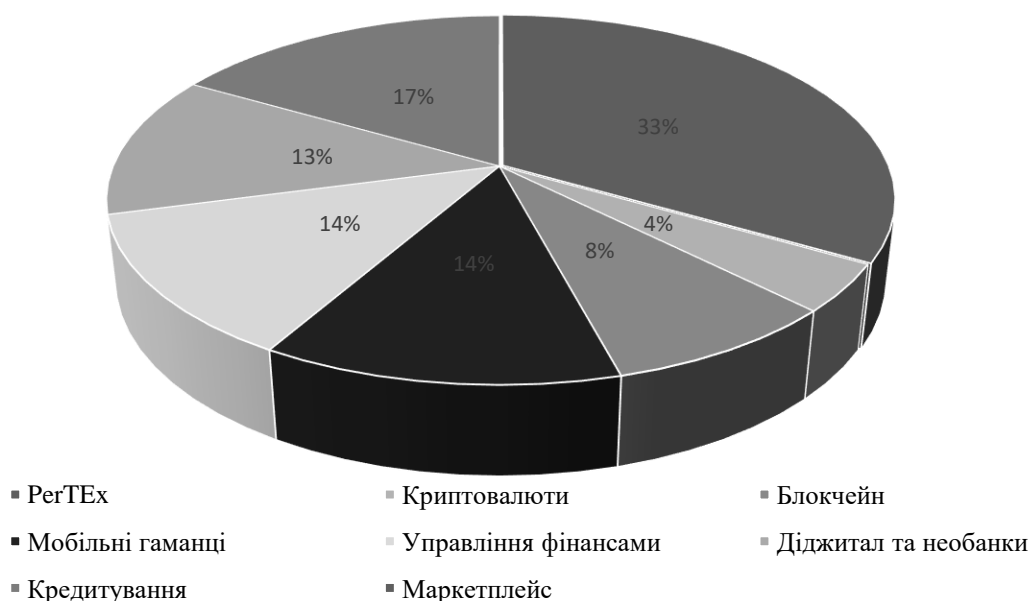

Рисунок 1.2 – Розподіл ФінТех компаній за сферами діяльності [39]

ФінТех-компанії використовують передові технології для захисту фінансової інформації клієнтів. Вони використовують штучний інтелект для виявлення шахрайства, блокчейн для безпечного зберігання даних, RegTech

для відповідності, а мультимарність і Інтернет речей для розумніших рішень безпеки. Ці заходи гарантують захист фінансової інформації клієнтів від таких загроз, як шахрайство та хакерство. ФінТех-компанії використовують цілісний підхід до безпеки, впроваджуючи низку технологій і рішень для збереження даних клієнтів у безпеці.

ФінТех-компанії використовують сучасні інструменти, такі як гейміфікація, щоб зробити фінансові завдання, такі як складання бюджету, більш привабливими для клієнтів. Банки повинні взяти до уваги цей оновлений підхід до брендуння застарілих послуг, оскільки він може допомогти їм залучити та утримати клієнтів. Застосовуючи ці сучасні технології, банки можуть покращити взаємодію з клієнтами та залишатися конкурентоспроможними на ринку.

ФінТех-компанії зруйнували індустрію фінансових послуг своїм інноваційним підходом до обслуговування клієнтів. Вони мають репутацію швидших, ефективніших і безпечніших, ніж традиційні банки, а також мають нижчі витрати. Це призвело до того, що багато ФінТех-компаній завоювали довіру своїх клієнтів завдяки винятковим послугам і залученню клієнтів на основі рекомендацій.

Банки можуть скористатися цим, взявши приклад із фінансових технологій і зосередившись на покращенні власного досвіду клієнтів. Це може призвести до кращого обслуговування клієнтів і, зрештою, до підвищення довіри та лояльності до банку. Коротше кажучи, банки можуть покращити свої послуги, використовуючи клієнтоорієнтований підхід фінансових технологій.

Електронний гаманець – одне з найкращих ФінТех-рішень у фінансовій галузі. Величезне зростання електронних гаманців є показником зростання послуг ФінТех.

Електронні гаманці позитивно впливають на банківську індустрію, оскільки вони є основним джерелом цифрових платежів, оскільки користувачам потрібно додавати дані свого банківського рахунку в гаманець, щоб додати в нього кошти. Крім того, електронні гаманці збільшили кількість

користувачів, які здійснюють цифрові платежі, що зрештою принесло користь банкам. Більше того, величезний успіх електронних гаманців змусив багато банків усвідомити їх важливість і визнати електронні гаманці як спільний захід для впровадження технологічних досягнень.

ФінТех у банківській галузі породив багато інновацій, і біометричні датчики є однією з них. Майже всі найкращі прогнози та тренди ФінТеху містять згадки про це нововведення. Біометричні датчики та сканери райдужної оболонки ока – два технологічні досягнення, свідками котрих є банкомати.

Біометрична технологія викликає величезне полегшення у всіх клієнтів, які панікують від думки про втрату картки банкомату. Завдяки біометрії вони можуть отримати доступ до своїх коштів навіть у разі втрати картки. Таким чином, біометрія справила значний вплив на банківську галузь.

Збільшення використання смартфонів змусило банки розробляти мобільні додатки, щоб надавати зручні фінтех-банківські послуги. Використання цих програм називається мобільним банкінгом. Відповідно до дослідженням Allied Market Research, очікується, що глобальний ринок мобільного банкінгу досягне приблизно 1824,7 мільйонів доларів США до 2026 року.

Сьогодні більшість банків мають програму мобільного банкінгу, яка має зручний інтерфейс і надає майже всі послуги, доступні в традиційних банках. Вони також представили функцію розпізнавання відбитків пальців для користувачів. Програма виконує цю функцію без біометричного додатка чи обладнання.

Мобільні банківські програми забезпечують швидкий доступ до коштів, і користувачі можуть виконувати численні банківські функції, такі як швидка оплата рахунків, чекові депозити, баланси на рахунках, виписки тощо.

Попит на цифрові мобільні технології це частина ширшої ФінТех-тенденції поєднання фізичних і цифрових банківських послуг з іншими фінансовими послугами. В результаті ФінТех-корпорації стають не

конкурентами традиційних фінансових установ, а союзниками, що призводить до значного збільшення великої кількості послуг ФінТех-аутсорсингу, котрі продаються в всьому світі (рис. 1.3).

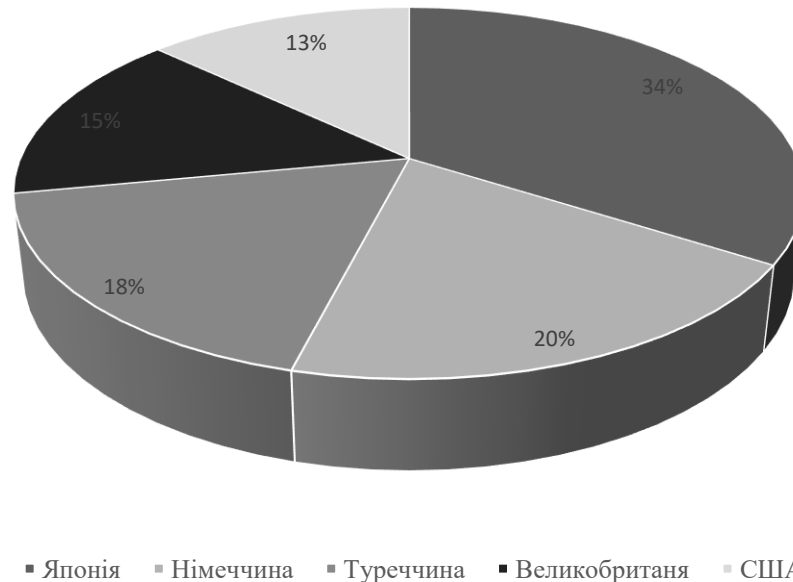

Рисунок 1.3 — Застосування ФінТех додатків за країнами [39]

З роками штучний інтелект став важливим у банківських послугах ФінТех. За даними Business Wire, глобальний штучний інтелект на банківському ринку, за оцінками, досягне 64,03 мільярда доларів США до 2030 року, порівняно з 3,88 мільярда доларів США у 2020 році, із середньорічним зростанням 32,6% протягом прогнозованого періоду. Поєднання штучного інтелекту та машинного навчання має вирішальне значення для виявлення шахрайства. Банки використовують програмне забезпечення з метою виявлення шахрайства. Такі програми генерують сповіщення відразу, як є помічена потенційна шахрайська транзакція. Пізніше це підтверджується розслідуванням, яке визначає, чи була атака справжньою чи помилковою.

Проте з часом виявлення атак стає складнішим, оскільки з плином дня атаки стають все більш витонченими. Таким чином, старий метод є лише

дорогим і трудомістким. Крім того, ризик втрати даних клієнта є завжди. Для боротьби з цією проблемою банки зараз застосовують технологію ШІ.

Окрім того, з допомогою штучного інтелекту та алгоритмів машинного навчання банки можуть застосовувати історичні дані з історії для передбачення, прогнозування та визначення моделей шахрайських атак. Це наполовину зменшить ручні зусилля. А розширення застосування ML й ШІ у фінансових послугах також може допомогти банкам автоматизувати їхні процеси та отримати детальну інформацію для прийняття обґрунтованих рішень.

Постачальник фінансових технологій також розробив нещодавно популярний чат-бот для обслуговування клієнтів із штучним інтелектом. Відповідно до дослідження, проведеного Juniper Research, було встановлено, що до кінця 2022 року сервісні розмови чат-ботів забезпечать економію приблизно на 8 мільярдів доларів. Чат-боти — це не що інше, як програмне забезпечення, яке імітує людей за допомогою машинного навчання та обробки природної мови, розмова за допомогою голосового або текстового спілкування.

Таким чином, чат-боти стали невід’ємним активом для всіх банків, оскільки вони зменшують витрати, підвищують задоволеність клієнтів і дозволяють їхнім агентам у кол-центрах зосередитися на додаванні вартості.

Поява передових технологій у поєднанні з попитом клієнтів на безпечні та більш зручні банківські послуги змусили банки та фінансові служби прийняти ФінТех та його послуги.

Сьогодні ФінТех більший і успішніший, ніж будь-коли, оскільки він включає в себе все, про що ми згадували в цьому блозі. Найближчими роками компанія планує стати ще більшою завдяки своїм ФінТех-рішенням для бізнесу, роздрібному банківському програмному забезпеченню, базовому фінансовому банківському програмному забезпеченню та багатьом іншим компонентам, які входять до нього. Лише час покаже, наскільки великий вплив ФінТех матиме на банківський світ.

2 СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ВІТЧИЗНЯНОЇ ТА МІЖНАРОДНОЇ ФІНТЕХ СФЕРИ

Фінансові технології в Україні починають формуватися в більше ніж 60-ти організацій, котрі знаходяться на різних стадіях зрілості. Банк «Приватбанк» до націоналізації був, мабуть, найбільшим прикладом ФінТеху в країні, що надає технологічні послуги, котрі випереджають не лише локальний український ринок, але й європейський. Лише у 2017 році, після серії ФінТех-форумів та заходів, ФінТех почав привертати увагу українських гравців фінансової індустрії. У 2018 році буде докладено більше зусиль для підтримки розвитку цієї важливої сфери. Як і весь інший світ, український ФінТех-ринок розвинувся частково у відповідь на банківську кризу 2008 року, а нещодавно – після кризи 2013-14 років.

Під час цього періоду через фінансову кризу 2008 року близько 20-ти європейських банків, котрі працюють в Україні, заморозили кредити та обмежили свій вплив на місцевий ринок. Різке падіння ВВП у 2009 та 2015 роках, що супроводжувалося різкою девальвацією та високою інфляцією, погіршило купівельну спроможність населення та призвело до зростання банкрутств підприємств. Серед банків досить стрімко зростала частка проблемних активів, що призвело до подальшого скорочення споживчих кредитів українськими банками, кількість банків скоротилася зі 175-ти у січні 2008 року до 88-ти у листопаді 2017 року, загальна кількість банківських відділень також зменшилася, що більше обмежило доступ до банківських послуг, довіра населення до банківської діяльності почала втрачатися. Плюс додалася до негативних чинників фінансова криза 2008 року.

Дев'ять років тому в Україні починали з'являтися перші гравці ФінТех-стартапів. Здебільшого ці перші ініціативи ФінТех були зосереджені на індустрії платежів і грошових переказів. Проте, більшість ФінТех-компаній

(58%) були запущені з 2015 року. Різноманітні ініціативи, які реалізує Національний банк України, також активно підтримують розвиток ФінТеху. НБУ затвердив Комплексний план розвитку фінансового сектору в Україні, який включає кілька ініціатив (рис 2.1):

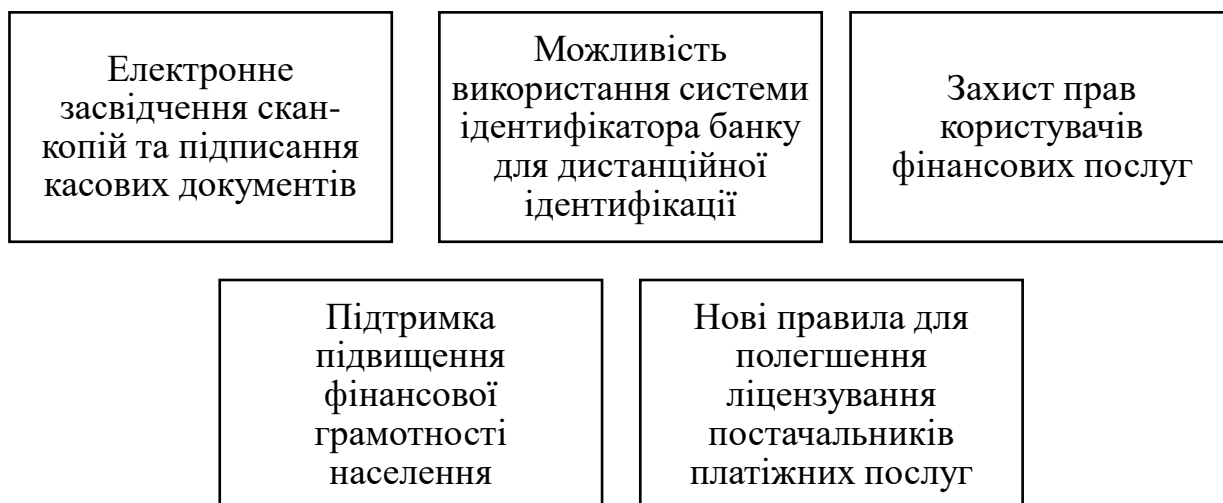

Рисунок 2.1 – Ініціативи Комплексної програми розвитку фінансового сектору України [39]

Багато українських ФінТех-компаній орієнтовані на обслуговування більш широкого європейського ринку. Велику кількість талантів і мудрості також було експортовано до сусідніх країн. Позитивним моментом є створення інфраструктури, необхідної для розвитку підприємницького середовища у вигляді акселераторів та інкубаторів. Однак для того, щоб стимулювати зростання нових проєктів, усе ще існує нагальна потреба у покращенні загального бізнес-середовища – кращому регулюванні, законодавчих змінах, податковій політиці для інноваційних компаній, а також більшій простоті та прозорості для створення стартапів. Крім ширшої екосистеми, існує кілька специфічних для України факторів, які мають вплив на розвиток фінансових технологій.

Поширення і швидкість Інтернету в Україні продовжує набирати обертів і невинно зростати, частково завдяки зниженню витрат і покращенню

легкості доступу, особливо під час користування мобільного Інтернету. Постійні інвестиції та підтримка високошвидкісного Інтернету сприятимуть розвитку та використанню ФінТех-продуктів і послуг у країні. Запланований перехід на підтримку відкритих API у PSD2 ще більше посилить розвиток і ФінТех послуги в Україні.

Акселератори та інкубатори працюють разом в Україні у відповідь на попит ФінТех-стартапів.

Огляд українського ринку фінансових технологій:

- спалах розвитку ФінТех-індустрії припадає на 2016-2019 роки: 58% компаній були засновані протягом останніх трьох років;
- ринки, на котрих працюють українські ФінТех-компанії: Європа (72%), країни пострадянського простору (30%), США (21%), інші (19%);
- 63% компаній стали беззбитковими, а 27% ФінТех-компаніями керують чи засновують жінки;
- більшість ФінТех-компаній орієнтовані на бізнес-послуги (МСП та великі компанії – 37% відповідно) і тільки 21% працюють на масовий сегмент фізичних осіб;
- всього у ФінТех-корпораціях працює близько 4000 осіб, 14% корпорацій мають штат понад 75 осіб;
- 63% ФінТех-компаній фінансуються за рахунок власних коштів;
- велика кількість організацій працює саме на міжнародних ринках (43%). Інші (57%) працюють тільки на українському ринку, але 73% з них тільки планують виходити на міжнародний ринок, а 59% збираються зробити це вже в 2019 році;
- більшість ФінТех-компаній зосереджуються у місті Києві (82% компаній). В інших областях найбільші перспективи розвитку ФінТеху мають Харків, Дніпро, Одеса, Львів [14].

Важливо зазначити, що наразі Fintech включає численні технологічні стартапи, а також великі організації, які намагаються покращити та оптимізувати фінансові послуги, що надаються. На кінець 2014 року інвестиції

в цей сегмент досягли 157 мільярдів доларів. Після цього цей термін став позначати велику галузь, що швидко розвивається.

Здебільшого розвиток фінансових технологій модернізує традиційні фінансові послуги та продукти в кількох сферах (таблиця 2.1):

Таблиця 2.1 – Послуги та продукти, які модернізує ФінТех

№	Послуги	Сутність
1	Платежі та перекази	Платіжні операції онлайн, сервіси онлайн-переказів, обмін валют P2P (перекази між фізичними особами), сервіси платежів та переказів B2B (перекази між юридичними особами), хмарні каси та смарт-термінали, сервіси масових платежів.
2	Фінансування	P2P споживче кредитування, P2P бізнес кредитування, краудфандинг.
3	Управління капіталом	Робо-консультування, програми та додатки для фінансового планування, соціальний трейдинг, алгоритмічна біржова торгівля, сервіси економії грошей.

Ще один дуже важливий інфраструктурний чинник, котрий стримує розвивання інноваційних фінансових рішень в Україні – це відсутність електронної ідентифікації. В Україні електронні паспорти з'явилися не зовсім давно. Для того щоб залагодити дану проблему, тестується нова програма мобільного ідентифікатора, яка, як очікується, була запущена в 2018 році. Усі клієнти, які пройшли процедуру «Знай свого клієнта» (KYC) у банку, отримують національний банківський ідентифікаційний номер, який можна використовувати для відкриття рахунків в інших банках. Хоча дистанційне відкриття облікового запису і застосування багаторівневого KYC поки що недоступні, поточні дискусії щодо відповідності політиці PSD2 дозволять це зробити. Платіжні кіоски сторонніх розробників дійсно існують, проте їх охоплення досить обмежене міськими районами, та майбутнє розширення

може допомогти у збільшенні застосування та впровадження цифрових платежів на сільській території.

Шляхи наступного розгортання й доступу до існуючої фізичної інфраструктури (наприклад, поштових та/або мереж розподілу електроенергії) також могли б забезпечити кращий доступ до сільських районів і населення з обмеженим мобільним доступом до зв'язку чи Інтернету. Хоча існують обмежені правила для третіх сторін і тих, хто ще не довіряє цифровим транзакціям. Нормативно-правове середовище. Регуляторне і правове середовище для підтримки ФінТех й інших стартапів значно поліпшується.

Найважливіші зміни для підтримки ФінТех в українському законодавстві в період 2022-2023 років представлені на рисунку 2.2.

Банки більше не зобов'язані перекладати українською мовою документи, якщо вони англійською мовою	Українські ІТ-компанії можуть використовувати спрощену систему оподаткування послуг фізичних осіб-розробників (5% річних)	Національний банк України (НБУ) продовжує поступову лібералізацію обмежень на репатріацію дивідендів (до 5 000 000 доларів США на юридичну особу на рік)
НБУ активно підтримує впровадження директив ЄС, зокрема Директиви PSD2, у місцевий законодавчий процес	Нещодавнє схвалення закону про електронну ідентифікацію та довірчі послуги для електронних транзакцій на внутрішньому ринку («Закон про електронні довірчі послуги»)	Дозвіл на підписання рахунку та/або договору електронним підписом

Рисунок 2.2 – Зміни в українському законодавстві стосовно ФінТех за період 2022-2023 років

Українська влада постійно заявляє про підтримку іноземних інвестицій. Взагалі нормативно-правова база для іноземних інвесторів щодо заснування і ведення бізнесу в Україні подібна до нормативно-правової бази для вітчизняних інвесторів. Законодавча вимога щодо отримання спеціальної ліцензії на ПІІ від державних органів була нещодавно скасована. Українські стартапи усе частіше і частіше звертаються до краудфіндингових платформ

для збору коштів. Відповідно до опитуванням MasterCard, близько 87% представників банківської галузі готові працювати з ФінТех-стартапами.

Створення нових акселераторських програм у країні має сприяти подальшому скороченню витрат на ФінТех-стартапи та стимулювати фінансування початкового капіталу.

Україна займається підтримкою високих стандартів освіти, особливо у сфері математики і природничих наук, і також багато українських ІТ-фахівців підтримують світову фінтех-індустрію. Fintech Unicorn Transferwise, оцінена в понад 1,1 мільярда доларів США, підтримується командою розробників у Черкасах, Україна. Незважаючи на розвиток добре обізнаного ІТ-сектору, українська ФінТех-індустрія виграє від утримання і залучення більшої кількості фінансових спеціалістів для підтримки зростаючого фінтех-сектору. Понад 80 ФінТех-провайдерів надіслали анкети щодо їхньої діяльності, на які відповіли 59 ФінТех-провайдерів. Open Data Incubator 1991, Unit.City, ФінТехCluster і BankOnline допомогли поширити анкету.

Засновники компанії. Засновники переважно люди з досвідом роботи в ІТ (65%) та фінансах (30%), більшість з них вільно володіють англійською мовою. Варто звернути увагу, що топ-менеджмент українських ФінТех-компаній в основному складається з колишніх банкірів (70%), котрі мають достатній досвід роботи у великих комерційних банках, в основному, у Райффайзен Банку, ПриватБанку, ПУМБ, Аваль, Універсал і Альфа-Банк. Близько 23% керівників є менеджерами бізнес-середовища, а 7% – з ІТ-сектору.

Бізнес-моделі. Що стосується бізнес-моделей, то більшість провайдерів ФінТех тримає акцент на різноманітних комісіях за транзакції, й також пропонують послуги на основі моделей місячної підписки. Менша кількість використовує підхід безкоштовної моделі чи покладається на ліцензійні та сервісні угоди.

Партнерство. Декілька постачальників фінансових технологій мають партнерські відносини з банками та постачальниками міжнародних платіжних

систем. Це включає в себе транзакції з білими мітками P2P карткових сервісів, котрі підтримують кобрендовані платіжні картки та платіжні послуги. Основними партнерами є Ощадбанк, ПУМБ, Райффайзен Банк Аваль, Альфа-Банк, Таскомбанк та міжнародні платіжні провайдери. Хоча багато фінтех-провайдерів використовують власні кошти для фінансування своєї діяльності, значна кількість (49%) мають або шукають інвестиції від зовнішніх інвесторів. [15]

Розподіл інвестицій у ФінТех компанії в Україні представлений в таблиці 2.2.

Таблиця 2.2 — Розподіл інвестицій у ФінТех компанії в Україні

№	Напрямок	Питома вага, %
1	Кредитування	31
2	Крайдфайдинг	1
3	Банківські платежі	10
4	Перекази	3
5	Технологія страхування	8
6	Мобільні платежі	8
7	Споживче кредитування	8
8	Управління фінансами та розрахунками	9
9	Роботи-консультанти	2
10	Платежі	17
11	Інші розробки	3

Таким чином, ми бачимо, що найбільшу питому вагу у структурі інвестицій містять напрямки кредитування та платежів, що легко пояснюється найвищим попитом саме на ці послуги в середині країни.

Також позитивним є той факт, що інвестори починають виявляти інтерес до фінансування таких секторів, як роботизація та крайдфайдинг.

Гарячі та холодні теми 2020. Дослідження також включало опитування серед постачальників фінансових технологій на актуальні для ринку теми.

Серед «Гарячих тем» 2020 року українські ФінТех-компанії в основному називають автоматизацію, цифровий банкінг, біометрію, машинне навчання,

штучний інтелект, моделювання, прогнозування та смарт-контракти, блокчейн, чат-боти, оцифрування всіх реєстрів, Big Data, ICO, IT-безпека, кібербезпека і безпека платежів, й також інтерес до відкритих API. Минулого року українські ФінТех-провайдери називали гарячими темами мобільні додатки, електронні гарантії, готівкові операції, платіжні картки мобільні технології та інтернет-еквайринг, сьогодні це вже холодні теми. Фінансування. Хоча багато ФінТех-провайдерів фінансують операції за рахунок власних коштів, значна частина (49%) шукає або шукає інвестиції від зовнішніх інвесторів (рисунок 2.3).

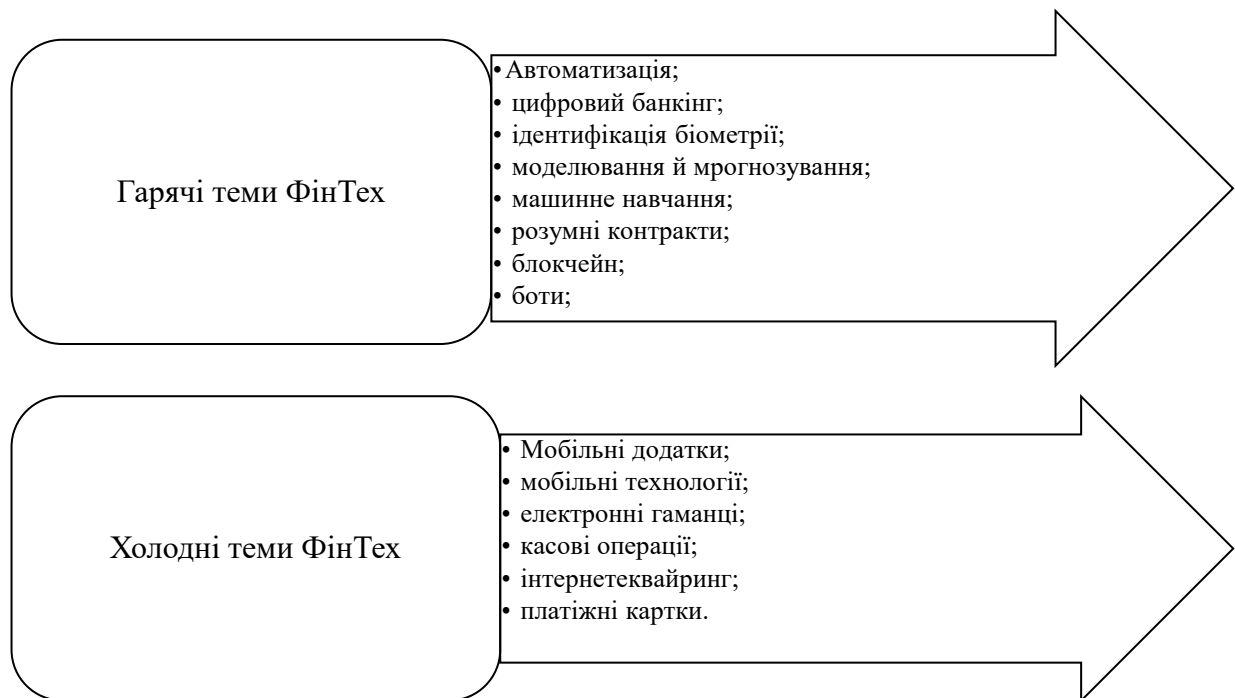

Рисунок 2.3 – Гарячі та холодні теми ФінТех

Фінтех розробки стають все більш привабливими для інвесторів і технологічних стартапів. Згідно з даними Statista, інвестиції в розробку ФінТех програмного забезпечення стрімко зростають за останні п'ять років. Загальний обсяг глобальних інвестицій у 2020 році досягне 111,8 мільярдів доларів США, що в 16 разів збільшиться порівняно з 2013 роком.

Щоб скористатися новими технологіями та не відставати від зростаючої

конкуренції, ФінТех-компанії, що розвиваються, часто вирішують передавати свої ФінТех-розробки у Східну Європу. Його потужний резерв талантів зростає.

Експертиза у сфері ФінТех дозволяє збільшити власні команди розробників ФінТех, та одержати доступ до рідкісних експертів.

Сучасний світовий ФінТех-ринок – це надзвичайно динамічний сегмент, котрий поєднує в собі передові технологічні і фінансові здобутки та досягнення. Український ФінТех, незважаючи на короткий період існування, характеризується всіма трендами, що існують у світі. Україна, як потенційно перспективний ФінТех-ринок, все ще має зробити кілька важливих кроків для перетворення на один із важливих інноваційних центрів Європи, починаючи з імплементації законодавчих ініціатив у ФінТех-середовищі, головним чином директив ЄС. PSD2, який збільшить екосистему фінансових послуг.

Впровадження PSD2 теж створить умови задля запровадження дистанційної ідентифікації користувачів, яка, на думку ФінТех-корпорацій та банків - це одна з головних перешкод для розвитку українського ФінТех-сектору. Банківські організації мають бути готові та налаштовані на розробку ідеальних API й забезпечення прийнятних умов для взаємодії з ФінТех-компаніями, котрі зацікавлені в створенні продуктів, що подобаються як користувачам, так і банкам. Запровадити ефективний механізм захисту прав та інтересів споживачів послуг фінансових технологій, посилити відповідальність банків і небанківських установ за якість послуг.

Створення сприятливих умов для створення та подальшого розвитку FinTech компаній, підвищення рівня фінансової інтеграції на українському ринку та вільного користування людьми фінансовими продуктами та послугами на основі відповідних тарифів та правового захисту залишається актуальним питанням. Вкрай необхідно вирішити питання залучення коштів із зовнішніх джерел фінансування, чого можна досягти шляхом зниження ризиків вітчизняних проектів, завдяки стабілізації економіки країни, подоланню корупції та вдосконаленню судової системи [16].

3 ВПЛИВ КОРОНОВІРУСУ НА РОЗВИТОК РИНКУ ФІНТЕХ

Covid-19 стимулює попит на фінансові програми та мобільні банківські послуги в Європі. Незалежна фінансова консалтингова компанія DeVere Group повідомила про збільшення використання фінтех-сервісів у Європі на 72% внаслідок пандемії. Відповідно до звіту Vestbee, фінтех є одним із улюблених секторів для інвесторів у регіоні Центральної та Східної Європи (ЦСЄ) до 2 кварталу 2022 року, на нього припадає 20% із 50 найкращих раундів фінансування, закритих у регіоні за цей період. Це свідчить про те, що інвестори залишаються оптимістичними щодо перспектив фінансових інновацій у регіоні та активно підтримують можливості зростання та глобальні амбіції молодих фінтех-стартапів із ЦСЄ.

Україна займає хороші позиції серед країн ЦСЄ, залучаючи більшість раундів венчурного фінансування разом із Польщею, Чеською Республікою й Естонією. За даними Української асоціації фінтех та інноваційних компаній (UAFIC), зараз на українському ринку фінтех працюють 203 компанії. 49% працюють на міжнародних ринках. Найбільше українських фінтех-компаній в Європі – 15% та в США – 7%. UAFIC стає першим членом ЄС, який приєднався до EDFA – Європейська цифрова фінансова асоціації. Ці обидві організації працюють разом, щоб зміцнити фінтехнічний ландшафт в Україні. Головним видом діяльності українських ФінТех-стартапів є технологічна інфраструктура, тобто створення ІТ-рішень для банківських закладів та фінансових компаній є прямим продуктом. Згідно з дослідженням UAFIC, на підсектор технологій та інфраструктури припадає 22% діяльності FinTech. Основна причина такої тенденції – перехід бізнесу на онлайн-сервіси у зв'язку з пандемією.

Це створює попит на продуктові компанії, котрі мають змогу забезпечити простоту ведення бізнесу у цифровому середовищі.

Серед інших найактивніших підгалузей фінансових технологій в Україні – платежі, грошові перекази, кредитування, страхування, юридичні технології. Це особливо відповідає тенденції розвитку світової індустрії фінансових технологій, де все більше інвестицій надходить у сферу платежів.

У серпні 2022 року врешті набув чинності Закон України «Про платіжні послуги». Він був прийнятий у 2021 році він зробить революцію в українському ФінТех-секторі, особливо в секторі платежів. Один із таких нововведень – це гармонізація законодавства України з законодавством ЄС, переглянута Директива про платіжні послуги (PSD 2). Відтак Open Banking запрацює в Україні 1 серпня 2025 року. Задля успішного впровадження Open API Національний банк України (НБУ) працює з учасниками ринку над розробкою нової нормативної бази та стандартів Open Banking.

Президент України Володимир Зеленський в березні 2022 року підписав Закон «Про віртуальні активи». Цей закон спрямований на створення належних умов для формування потужного ринку криптовалют. Після набрання чинності закону криптовалютні біржі і корпорації, що працюють з цифровими активами, зможуть легально працювати в Україні після отримання необхідних ліцензій від Державної комісії із цінних паперів й фондового ринку, а банки зможуть відкривати рахунки для криптовалютних корпорацій.

Незважаючи на складні виклики війни, українська ФінТех-спільнота все ще наполегливо працює над створенням кращої інфраструктури і регулювання для залучення інвестицій.

По-перше, за даними Techcrunch, 90% українських технологічних стартапів все ще наймають працівників.

По-друге, ІТ-сектор України все ще розвивається. За 8 місяців 2022-го року ІТ-експорт України зріс на 16% у порівнянні з 2021-им роком. ІТ-послуги складають майже половину всього експорту послуг країни. Державна підтримка і потужне зростання разом посиляють сильний сигнал про те, що настав час інвестувати в ІТ-сектор України.

По-третє, стартапи все ще є невід’ємною частиною української економіки. Українські технологічні стартапи працюють, щоб вивести галузь на нові висоти. Вони мають стати основоположними стовпами технологічних компаній нового рівня, додаючи значну цінність економіці. З цією ціллю Український фонд стартапів (УФС) займався фінансуванням стартапів та за останні 3 років виділяв \$6,5 млн. (рисунок 3.1).

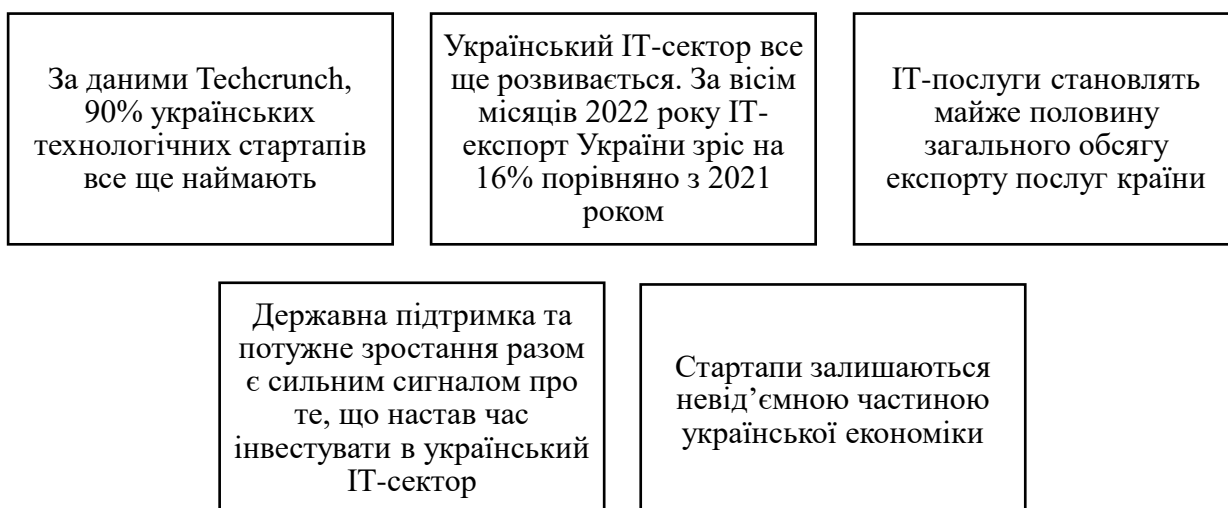

Рисунок 3.1 – Зусилля, спрямовані на розвиток ФінТех та залучення нових інвестицій

Загалом українські ФінТех-компанії довели свою стійкість навіть під час воєнного стану та впевнено і вражаюче продовжують свій розвиток. Тому настав час інвестувати в український ФінТех-сектор.

4 ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РИНКУ ФІНТЕХ В УКРАЇНІ

Останніми роками в Україні з'являється все більше і більше нових проєктів і компаній, котрі допомагають спростити та оптимізувати фінансові процеси і покращити обслуговування клієнтів. ФінТех-компанії виявляють проблемні точки бізнесу, а потім розробляють власні продукти для їх вирішення.

Вітчизняний ФінТех-ринок постійно приймає нових гравців, іноземні інвестори також охоче вкладають кошти в українські ФінТех-проєкти. Крім того, в Україні кожного року проводяться конференції FinTech, зокрема FinRetail, UAFIN.TECH, Business Summit Business Summit та Digital Lending, котрі допомагають бути в курсі найновіших подій у FinTech. Українська асоціація ФінТех-компаній та інноваційних компаній (UAFIC), яка покликана сприяти розвитку вітчизняної ФінТех-екосистеми, опублікувала звіт про український ФінТех-ринок в 2019 році. В Україні зараз працює понад 100 ФінТех-проєктів, понад 50% з яких були запуснені протягом останніх трьох років. Згідно з даними UAFIC, в 2020 році було запуснено 20 вітчизняних ФінТех-проєктів. Приблизно 43% українських ФінТех-компаній працюють на міжнародних ринках, 82% з яких знаходяться у Києві. В ФінТех-індустрії працює приблизно 4000 людей, це становить близько 2,4% від загальної кількості працівників ІТ в Україні. Топ-10 нових ФінТех стартапів в Україні представлені в таблиці 4.1 (Додаток Б).

Тому українські ФінТех-компанії зосереджені переважно на фінансовому самообслуговуванні та роздрібній торгівлі: Україна займає 4-те місце в світі за використанням безконтактних методів оплати. Також серед українців популярні ФінТех-сервіси з управління фінансами та активами, що означає підвищення фінансової грамотності населення. Багато фінансових послуг в Україні вже є «оцифрованими», і очікується, що ця тенденція набере більше обертів у 2020 році.

Кому цікаві українські ФінТех-стартапи? Вітчизняні ФінТех-проекти надзвичайно привабливі для іноземних інвесторів. Вони готові інвестувати в українські фінтех-проекти і навіть купувати їх прямо. У грудні 2019 року німецька компанія Snap придбала український фінтех-стартап AI Factory, заснований у 2018 році, за 166 мільйонів доларів після того, як компанія розробила функцію, інтегровану в додаток Snapchat. Ця функція дозволяє редагувати фотографії, перетворюючи їх на відео. 500 Startups — американський фонд венчурного капіталу та стартап-акселератор, який інвестує в технологічні стартапи на ранніх стадіях. Компанія пропонує середній чек 150 000 доларів в обмін на 6% акцій. Акселератор інвестував у чотири українські стартапи, а саме YauPay, Talkable, GitLab, KeenSystems. З цих угод можна зробити висновок, що українські стартапи надзвичайно привабливі. Не дивно! Україна є домом для багатьох яскравих, амбітних людей, які дуже хочуть заробити хороший дохід або відкрити бізнес своєї мрії.

Згідно з каталогом UAFIC 201913, український фінтех-ринок налічує понад 100 фінтех-компаній, переважна більшість з яких є провайдерами платіжних послуг, а також онлайн-кредитування та інфраструктурні рішення, що розробляються. Повністю мобільний банкінг без фізичних відділень спостерігається серед основних фінтех-компаній, і в цій ніші з'являються нові гравці.

У таблиці 4.2 представлено переваги та недоліки розвитку українського ринку фінтех у 2020 році на тлі пандемії та закриття окремих секторів [18].

Таблиця 4.2 – Сильні та слабкі сторони ринку ФінТех в Україні

Сильні сторони розвитку	Слабкі сторони розвитку
Зростання попиту на конкурентоспроможні фінтех-послуги і продукти в умовах пандемії	Відсутня стала ФінТех-екосистема
Значну частину підприємців у країні становлять МСП	Обмежена кількість експертів цифрового фінансового ринку
Хороше географічне розташування України	Низький відсоток населення з фінансовою грамотністю
Активна роль Центрального банку в інноваціях та розвитку	Світові фінтех-бренди недостатньо представлені на українському ринку

Розвинений сектор ІТ	Експортоорієнтований сектор інновацій
Адаптація національного законодавства до стандартів ЄС (зокрема PSD2, GDPR)	Недостатнє національне покриття широкопasmовим доступом до Інтернету перешкоджає фінансовій доступності, особливо в цих регіонах
Уряд має намір забезпечити швидкісне покриття України мобільним зв'язком протягом 2 років	Великий відсоток “сірої” економіки в секторі МСП
Україна входить до списку країн-лідерів з розвитку окремих фінтех-секторів (платіжні послуги, онлайн-кредитування, віртуальні активи)	В НБУ немає мандата щодо підтримання розвитку інноваційних проєктів
Знайомство з методами віддаленої аутентифікації та ідентифікації	Низька інвестиційна привабливість для зовнішніх інвесторів в умовах рецесії та відтоку капіталу за сценарієм пандемії

В умовах сьогодення Україна й українські компанії – це дуже цікавий об’єкт іноземного інвестування.

В 2019 році кілька показників українського ринку стрімко зростали, створюючи передумови до подальшого процвітання індустрії фінансових інновацій. Цифрові тренди в Україні (за даними open source, НБУ та платіжних провайдерів):

- 42,2 млн осіб, 63% з яких регулярно користуються Інтернетом, а ІТ-галузь становить 4% ВВП;
- 36 000 ІТ-фахівців щороку випускають університети;
- Україна посідає четверте місце в світі за розвитком безконтактних платежів. Активних карток понад 38 млн, з них 5,3 млн оснащено безконтактною технологією;
- Україна входить до числа п’ятірки найбільших країн у сфері NFC-платежів, і більше 20 банків надають послуги NFC;
- 45% дорослих володіють смартфоном, а 50% веб-трафіку та 49% переглядів YouTube надходять із мобільних телефонів;
- розвиток розумних міст є домінуючим трендом сучасної України. Наприклад, до пандемії в київському метро щодня здійснювалося близько 200 тисяч безготівкових розрахунків. Оснащення громадського транспорту столиць і великих міст системами безготівкового розрахунку;

- Україна входить до першої десятки в Європі за рівнем розрахунків з допомогою пристроїв, що носяться на тілі чи одязі (так званих wearables), таких як годинники, обручки тощо;
- 70% території України покрито мережами 3G+.

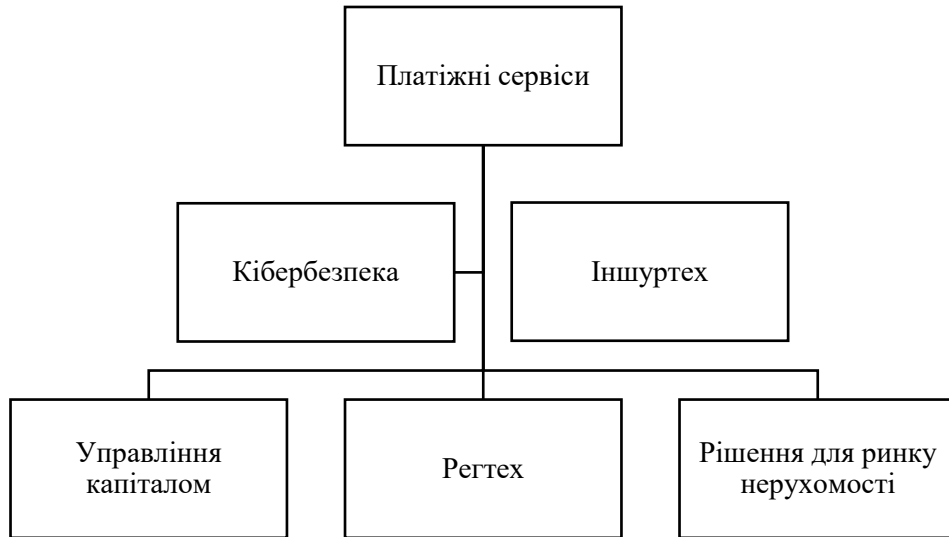

Рисунок 4.1 – Найперспективніші ніші ФінТех в Україні

Згідно з піврічним звітом KPMG «The Pulse of Fintech H1 2022», слід відзначити наступні глобальні тренди (рисунок 4.2) [42] .

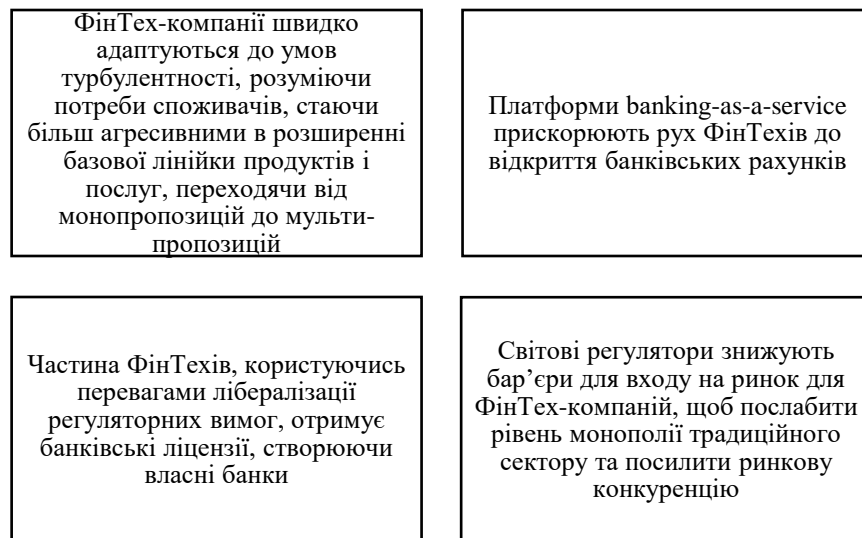

Рисунок 4.2 – Глобальні тренди ФінТех

Наприклад, британський регулятор FCA одним із перших запустив

пілотну програму видачі обмеженої «ліцензії на електронні гроші», яка дозволяє фінтех-компаніям, таким як Revolut, надсилати гроші по телефону. Партнер Chartered Bank, таким чином скорочуючи час виходу компанії на ринок. Як інший приклад, азіатський регулятор, Monetary Authority, оголосив деталі видачі ліцензій віртуальним банкам:

- традиційні гравці все частіше виводять на ринок цифрові продукти, але з низьким рівнем інтерактивного досвіду (UX);
- меншою мірою глобальні фінтех-компанії вийшли з публічних ринків капіталу та IPO;
- посилення регулювання глобальних цифрових активів і криптовалют, пов’язане зі швидким зростанням транскордонного ринку грошових платежів і зростанням популярності центральних банків у створенні CBDC;
- надання безкоштовного доступу до цифрових платформ і послуг у контексті глобальної пандемії (починаючи з березня 2020 року), це вплине на те, як споживачі відчують і навчаються.

Для того, щоб спрогнозувати тенденцію розвитку ФінТех ринку в Україні, для початку наведемо динаміку обсягу ФінТех ринку (таблиця 4.3 та рисунок 4.3), (Додаток В).

Таблиця 4.3 – Динаміка ринку ФінТех послуг України

№	Складова	Рік				
		2018	2019	2020	2021	2022
1	ФінТех послуги, млн. грн	5560	7800	11200	16500	17200
2	Обсяг Е-гаманців, млн. шт.	33,7	40,1	45,7	63	74

Таким чином, ми бачимо, що незважаючи на повномасштабне вторгнення росії на територію України, часткову тимчасову окупацію територій та ведення активних бойових дій, розвиток ФінТех в Україні сталий, поступальний, із позитивною динамікою.

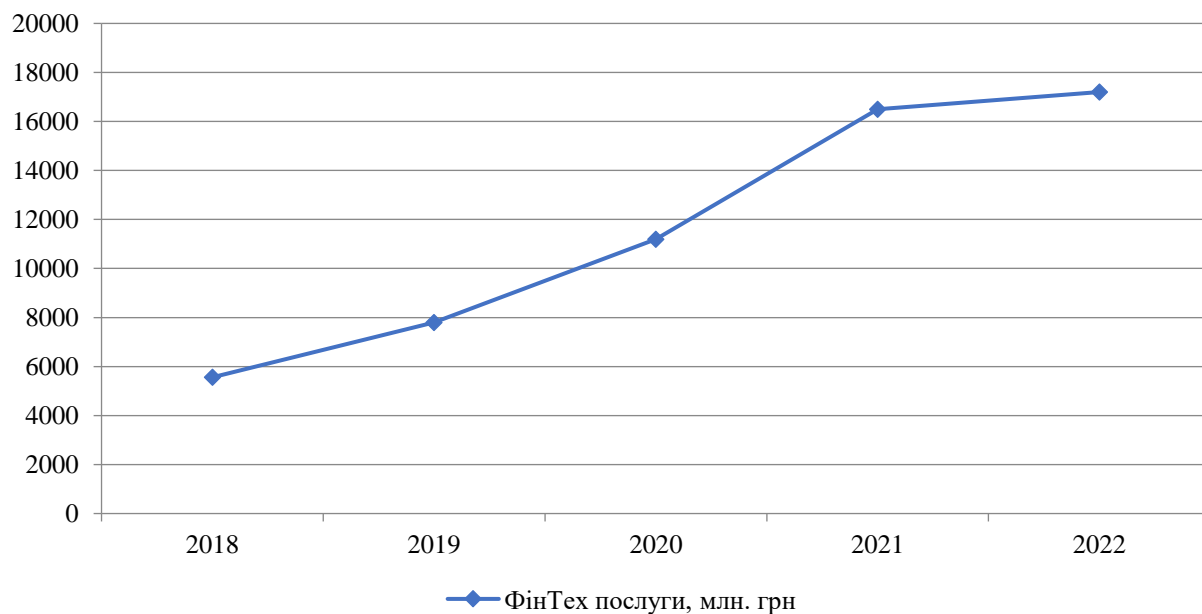

Рисунок 4.3 – Динаміка ринку ФінТех послуг України

Таким чином, в Україні до повноцінної взаємодії традиційних представників банківського сектору та гнучких ФінТех-компаній вочевидь ще далеко, але причини цього слід шукати в обох секторах. Якщо брати банківську систему, то історично практично жоден український банк не створювався як банківський бізнес, а традиційні моделі роботи, як відомо, важко трансформувати. В результаті старе все ще насторожено ставиться до нового. З іншого боку, українські ФінТех-компанії виглядають як сучасні та дуже цікаві «продукти» ринку. Враховуючи територію та населення країни, можна очікувати значно більшу кількість проектів, що працюють на ринку, і значну орієнтацію на клієнтську аудиторію.

Тепер за допомогою трендової моделі створимо прогноз розвитку ФінТех послуг в Україні на 2023 та 2024 роки (рисунок 4.4), (Додаток Г).

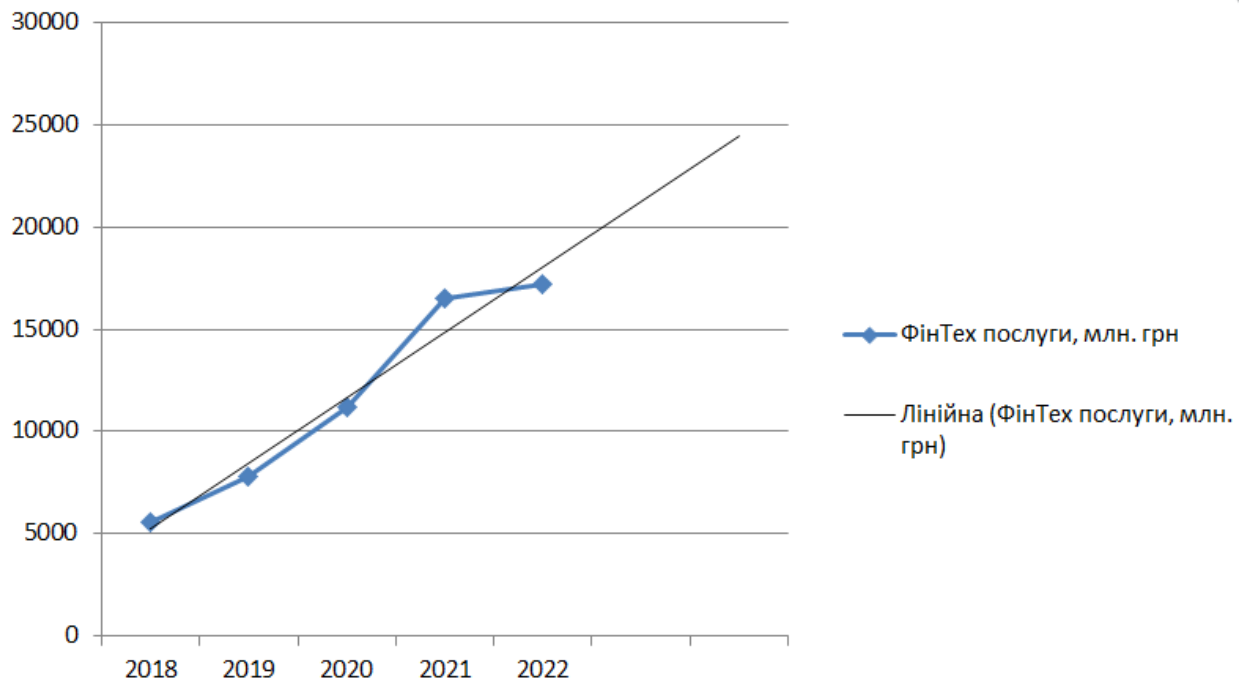

Рисунок 4.4 – Прогноз динаміки ринку ФінТех послуг України

Як наслідок, в Україні до повного переходу від традиційного банкінгу до гнучких фінансових технологій ще досить далеко, але причини потрібно шукати в обох сферах. Якщо ми зосередимося на прикладі банківської системи, то історично дуже мало українських банків були сформовані як бізнес з банківською метою, їм важко адаптуватися до своїх традиційних підходів.

У результаті старе залишається настороженим до нового. Проте з іншого боку, українські ФінТех-компанії виглядають як сучасний і дуже цікавий ринковий «продукт». Враховуючи територію та населення країни, можна очікувати значно більшу кількість проєктів, котрі працюють на ринку, і значну орієнтацію на клієнтську аудиторію.

Однак є близько 100 проєктів, в тому числі інфраструктурних девелоперів, більшість з яких орієнтовані на корпоративний ринок. Ця ситуація спричинена сукупністю факторів: загальна недовіра до фінансових послуг, відсутність фінансової грамотності, відсутність фінансування розвитку, небажання традиційних банківських закладів та приватних

організацій застосовувати ці нові технології і підходи, а також майже повна відсутність фінансування в сільські місцевості. Це часто описують як «слабкий внутрішній ринок». Перевірити бізнес-модель і почати заробляти гроші, як відомо, дуже важко через слабкий внутрішній попит і наявний дохід. Такі стартапи повинні випробовувати свою мужність на зовнішніх ринках.

Однак вийти на ці ринки може бути однаково важко без підтвердженого досвіду домашнього ведення бізнесу та з надзвичайно обмеженим фінансуванням маркетингового процесу.

Величезні маркетингові витрати означають, що потрібен сторонній інвестиційний капітал, але інвестори неохоче інвестують у неперевірені бізнес-моделі. Лише кілька підприємців здатні розірвати це порочне коло та рухатися вперед завдяки поєднанню самофінансування, перспективного мислення. Таке мислення, котре є орієнтоване на клієнта, і чистої удачі. З врахуванням цих несприятливих ринкових умов, вважаємо, що кількість фінтех-гравців на ринку (хоча й невелика в абсолютних цифрах) і темпи їхнього розвитку потрібно розглядати як явну перемогу та чіткий шлях в потрібному напрямі.

Реформування правової бази теж є дуже важливим в багатьох сферах (рисунок 4.5).

Не менш важливими є постійні спроби всіх залучених сторін знайти спільну мову та навчатися разом. Банки повинні визнати реальність цифрової ери та розробити довгострокові технологічні стратегії, навіть якщо це передбачає менші короткострокові прибутки. Фінтех-компанії не повинні переоцінювати свої здібності, а натомість починати ділитися цими здібностями з іншими компаніями на ринку, які є «старими». У цьому випадку обидва табори отримують вигоду від колективної підтримки.

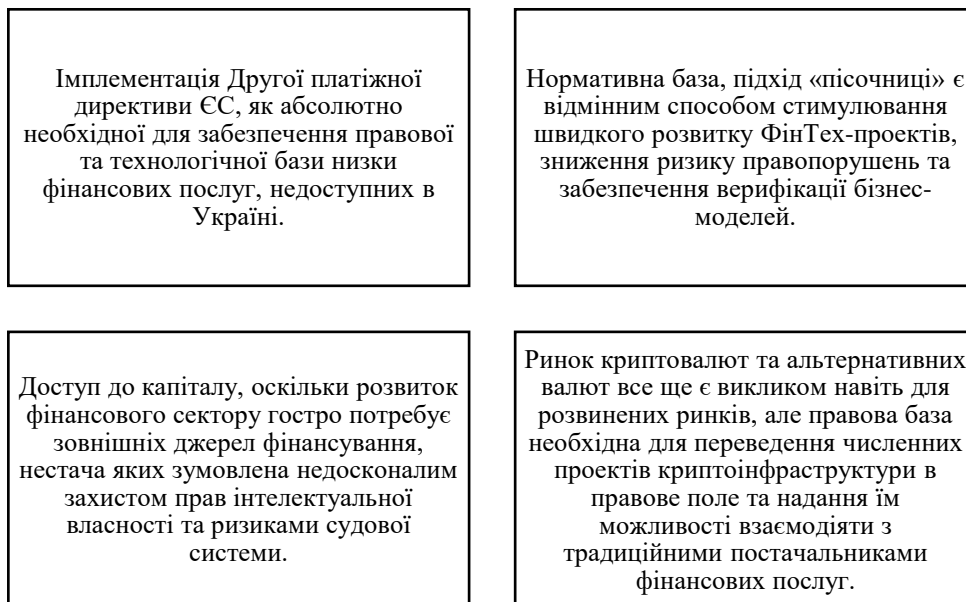

Рисунок 4.5 – Основні сфери, які потребують реформування нормативно-правової бази для розвитку ФінТех в Україні

Сьогодні зростання ринку менше залежить від конкуренції, ніж це було раніше. Натомість зростання більше залежить від усвідомлення проблем і рішень. Оскільки доступ до капіталу збільшується, економіка стає більш стабільною, законодавча база вдосконалюється, а більш традиційні учасники індустрії фінансових послуг запроваджують нові технології, Україна, швидше за все, матиме швидке зростання в галузі, яка вже є лідером інших високотехнологічних промисловості в країні.[20].

ВИСНОВКИ

Світовий ФінТех-ринок в умовах сьогодення є надзвичайно динамічною сферою, яка об'єднує різні передові технологічні і фінансові досягнення. Український ФінТех, незважаючи на короткий період існування, характеризується всіма трендами, що існують у світі. Україна, як потенційно перспективний ФінТех-ринок, все ще має зробити кілька важливих кроків для перетворення на один із важливих інноваційних центрів Європи, починаючи з імплементації законодавчих ініціатив у ФінТех-середовищі, головним чином директив ЄС. PSD2, який розширить екосистему фінансових послуг. Впровадження PSD2 також сприятиме віддаленій ідентифікації користувачів, що вважається однією з основних перешкод для розвитку українського фінансового сектору. Банки повинні взяти на себе зобов'язання щодо розробки ефективних API та створення сприятливого середовища для співпраці ФінТех-компаній і традиційних банків у створенні продуктів, які привабливі як для користувачів, так і для банків. Запровадити ефективний механізм захисту прав та інтересів споживачів послуг фінансових технологій, посилити відповідальність банків і небанківських установ за якість послуг.

Досить важливим залишається створення сприятливих умов для подальшого розвитку ФінТех-компаній та підвищення рівня фінансової інклюзії на українському ринку та вільного користування людьми фінансовими продуктами та послугами на основі відповідних тарифів та правового захисту. Безпосереднім пріоритетом є вирішення питання залучення коштів із зовнішніх джерел фінансування, що може бути досягнуто шляхом зниження ризиків внутрішніх проєктів за рахунок економічної стабільності країни, подолання корупції та вдосконалення судової системи.

Таким чином, неминучим спостереженням галузі сьогодні є те, що вона росте від свого молодого дитинства до повноцінного фінансового сектора зі зірковою владою. Крім того, галузеві тенденції є глобальними, і великі компанії повинні бути пильними, для того щоб не відставати від галузі та

залишатися сильними в галузі. В даній роботі ми аналізуємо прогноз ринку ФінТех на 2020 рік і те, як на нього вплинуть наслідки пандемії та економічної кризи. Також ми дослідили як скористатися цими тенденціями, щоб залишатися прибутковими в галузі. Сьогодні фінансові технології охоплюють багато сфер, зокрема особисті фінанси, страхування, виставлення рахунків, ринки капіталу, управління капіталом, нерухомість, основні технології та криптовалюти. Всі вони мають свої особливості та нові тренди. Однак, коли мова заходить про фінансові технології у цілому, тенденції зрештою охоплюють найбільш динамічні сектори галузі та мають залежність від економічних і політичних процесів, спричинених глобалізацією фінансових технологій. Ось чому вони так сильно страждають від спалаху коронавірусу по всьому світу. В цьому випадку, наприклад, CB Insights припускає, що триваюча рецесія зменшить витрати споживачів та бізнесу навіть більше, ніж зараз.

Незалежно від того, станеться це чи ні, поточна економічна зупинка серйозно вплине на компанії, які спеціалізуються на ФінТех. Ці компанії не змогли знизити витрати під час кризи. Географічно галузь орієнтується на вільні ділянки в Африці та Азії. Тим часом британські компанії, які були членами Європейського Союзу, продовжували залишатися провідними у світі. Однак зараз вони переживають хаос і невизначеність через Brexit і широке поширення вірусу COVID-19 у Великій Британії, що, у свою чергу, впливає на компанії, пов'язані з Великою Британією, загалом. Ресурси, спрямовані на британські ринки, що розвиваються, і споживачів фінансових технологій зменшуються, і майбутнє цих компаній невизначене.

Отже, як пояснити рух FinTech. Ланцюжок фінансових операцій складається з блоків. Кожна транзакція з криптовалютою є частиною цього ланцюжка, пов'язаного з попередньою та наступною транзакціями. У результаті будь-яка зміна попередньої транзакції має бути схвалена всіма учасниками ланцюга. Крім того, вся система повністю закрита, і в неї неможливо проникнути. Для звичайного обміну валюти просто

перемикаються кодами між обліковими записами. Здатність хакера знайти спосіб відтворити необхідний код і багаторазово витратити кошти, пов'язані з цим кодом, легко використовувати. Вони також мають можливість змінювати код, щоб збільшити кількість цифр, які можна вибрати.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Cecchetti, Stephen, and Stephen Schoenholtz. (2022). “Let Crypto Burn: Just Say No to Legitimacy-Infering Regulation.” Financial Times, November 17. <https://www.ft.com/content/ac058ede-80cb-4aa6-8394-941443eec7e3>.
2. Krugman, Paul, (2022). “Is This the End Game for Crypto?” New York Times, November 17. Режим доступу: <https://www.nytimes.com/2022/11/17/opinion/crypto-banks-regulation-ftx.html>.
3. Анджеліч Дж. (2021), «Ця статистика ФінТех показує, що галузь розвивається», Режим доступу : <https://fortunly.com/statistics/ФінТех-statistics/>
4. Барабаш Ю. (2021), «Провідні необанки світу. Хто вони?», Finance.ua, Режим доступу : <https://news.finance.ua/ua/news/-/486082/yuliya-barabash-providni-neobanky-svitu-hto-vony>
5. Берлізева О. (2020), «Масове знищення блокчейнів», Crypto, Режим доступу: <https://www.rbc.ru/crypto/news/5e9ab5a69a79475e1af088ae>
6. Браун Р. (2020), «Центральні банки розглядають власні цифрові валюти – ось як вони можуть виглядати», CNBC, Режим доступу : <https://www.cnbc.com/2020/10/09/central-banks-lay-out-a-framework-for-digitalcurrencies.html>
7. В'язовий С. М., Пасічник І. В. (2019) Розвиток ФінТех-індустрії в Україні та її ризики для банківської діяльності. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. № 21. С. 480–484. Режим доступу : <http://srd.pgasa.dp.ua:8080/xmlui/handle/123456789/2429>
8. Власенко В. (2022) ФінТехи наступають, банки тікають: чи є у них спільне майбутнє в Україні. Mind. Режим доступу : <https://mind.ua/publications/2022-fintehi-nastupayut-banki-tikayut-chi-e-unih-spilne-majbutne-v-ukrayini>

9. Гладких Д. М. (2019) Ризики та можливості банківської системи України в умовах розвитку інформаційної економіки. Національний інститут стратегічних досліджень. Аналітична записка. Сер. Економіка. № 4.

Режим доступу : https://niss.gov.ua/sites/default/files/2019/ANALIT%20GLADKYH%20ECONOMICS%20%23%204%202019_0.pdf

10. Демчишак Н. та Радик В. (2020), «Розвиток цифрової інфраструктури та блокчейн-технологій в Україні», Інноваційна економіка, т.3-4, с. 188-194.

11. Демчишак Н., Дубик Г. та Гриб В. (2020), «Розвиток експорту цифрових технологій у формуванні єдиний цифровий простір Європейського Союзу», Економіка та держава, т. 6, с. 73-79.

12. Звіт «ФінТех в Україні» (2022). Проект USAID «Трансформація фінансового сектору». Режим доступу : https://data.unit.city/fintech/fgt34-ko67mok/ФінТех_in_Ukraine_2022_ua.pdf

13. Іліч Дж. (2020 р.), «Цифрові платежі в Європі цього року перевищать 802 мільярди доларів США», Finanso.

14. Каталог ФінТех-компаній України (2023). Українська асоціація ФінТех та інноваційних компаній. Режим доступу : <https://map.fintehua.org/>

15. Коцофане О. (2020), «Про чат-боти: види та приклади, для якого бізнесу підходить, список дизайнерів для створення», Webpromo, Режим доступу : <https://web-promo.ua/blog/vse-o-chat-botah-tipy-i-primery-kakomu-biznesupodojdet-spisok-konstruktorov-dlya-sozdaniya>

16. Крилова О., Замковий О. (2021) Інтеграція України у світовий фінансовий простір за сучасних умов трансформації та тенденцій розвитку світового ринку фінансових послуг. Економічний вісник, вип. 4, с. 126–132.

17. Крухмаль О. В., Заєць О. С. (2021) Peer-to-peer кредитування в Україні: перспективи розвитку та виклики для банків. Інтернаука. 2021. № 2 (2). С. 93–96. Режим доступу : [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2021_2\(2\)_21](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2021_2(2)_21)

18. Огляд ФінТеху: Гроші у ритмі техно (2018). Business.ua. Режим доступу : <https://business.ua/special/75-finansovij-oskar-2018/4872-ohliadfintekhu-hroshi-u-rytmi-tekhno>

19. Пасічник І.В., В'язовий С.М. (2019) Розвиток ФінТех-індустрії в Україні та її ризики для банківської діяльності / О.В. Східна Європа: економіка, бізнес та управління, вип. 21, стор. 480–484.

20. Петрівський О. О. (2017) Перспективи розвитку пірингового кредитування в Україні. Інфраструктура ринку. Вип. 7. С. 316–321. Режим доступу : http://www.market-infr.od.ua/journals/2017/7_2017_ukr/55.pdf

21. Публікація з офіційного веб-сайту KPMG (2021 р.), «Pulse of ФінТех» H2 2020 – Global insight», KPMG, Режим доступу : <https://home.kpmg/xx/en/home/insights/2021/02/pulse-of-ФінТех-h2-20-global.html>

22. Публікація з офіційного веб-сайту PWC (2017), «Перемальовування ліній: зростаючий вплив ФінТех на фінансові послуги. Global ФінТех Report 2017», Режим доступу : <https://www.pwc.com/gx/en/industries/financialservices/assets/pwcglobalФінТехreport-2017>

23. Публікація Національного банку України (2020 р.) «Стратегія розвитку ФінТеху в Україні до 2025 р. Сталий розвиток інновацій, готівки та грамотності», Національний банк України.

24. Публікація Укрінформу (2020), «Чат-боти в месенджері Telegram», Режим доступу : <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2857277-catbot-u-telegram-dopomig-zablokuvati-vze-ponad-300-narkoadres.html>

25. Растихіна О. (2020), «Чат-боти для бізнес. Як створити та навчити ефективного віртуального помічника», Економічна правда, Режим доступу : <https://www.epravda.com.ua/columns/2020/08/10/663837/>

26. Руденко З. (2018), «Вплив розвитку ФінТеху на банківський ринок України», Банківська справа, т.2. pp. 45-53.

27. Сайт статистики цін на блокчейн (2021), «Середня ринкова ціна в доларах США на основних біржах біткойнів», Blockchain.com, Режим доступу : <https://www.blockchain.com/ru/charts/market-price>

28. Соляник Л.Г., Замковий О.І., Водоп'янов В.С. (2022) Ринок ФінТех-послуг в Україні: тенденції розвитку і розширення на тлі оптимізації банківських ризиків [Текст] / О.В. Чорноморські економічні дослідження, вип. 70, стор. 143–150.

29. Стаття на сайті (2017) , «Блокчейн у світі. Просто про технології та їх застосування», Режим доступу : <http://my-trade-group.com/index.php/mneniya/item/9251-2017-j-god-blockchain-v-mire-prosto-o-tekhnologii-ee-primenenii-v-otrasli>

30. Стаття на сайті (2018) «Переваги та недоліки використання чат-ботів для бізнесу», Internetdevels: Drupal&Symfony, Режим доступу : <https://internetdevels.ua/blog/pros-and-cons-of-using-chatbots-for-business>

31. Стаття на сайті (2022). Банки та ФінТех: від конкуренції до кооперації. UAZMI. Режим доступу : <https://uazmi.org/news/post/fDgch6Uf9taagk3F8tH1r4>

32. Стаття на сайті (2022). Банки та ФінТех-компанії: сила – в єдності. Громадська організація «Центр економічних досліджень та прогнозування «Фінансовий Пульс». Режим доступу : <http://finpuls.com/upload/docs/news/banking/reviews/%D0%91%D0%B0%D0%B%D0D0%BD%D1%96%D1%97.pdf>

33. Стаття на сайті (2022). ФінТех прилаштовується до банків // FinClub. URL: <https://finclub.net/ua/analytics/fintekh-prylashtovuietsia-dobankiv.html>

34. Стойко О. Я. (2019) Становлення та розвиток небанків в Україні // Фінансова політика регіонального розвитку: вітчизняний та зарубіжний досвід : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. з нагоди 25-річчя заснування кафедри фінансів і кредиту, 10–11 жовт. 2019 р. Житомир : ЖНАЕУ, 2019. С. 244–252.

35. Тютюн І. (2020), «Без добра не буває, або Як коронавірус змінить ФінТех», Екон. правда, Режим доступу : <https://www.epravda.com.ua/columns/2020/06/11/661591/>

36. Філатова О. (2019), «Штучний інтелект у ФінТех», Журн. Рау спрсе, Режим доступу : <https://psm7.com/ФінТех/ii-v-fintex.html>

37. Шевцова А. (2021 р.), «Інвестиції у ФінТех: що було інвестовано в першому кварталі 2021 року», UA.news, Режим доступу : <https://ua.news/ua/ynvestytsyy-v-fyntehe-vo-cho-to-vkladyvaly-dengy-v-pervom-kvartale-2021-goda/>

38. Яценко М. С., Бондаренко А. О. (2019) Актуальні питання розвитку сектору фінансових послуг із застосуванням сучасних фінансових технологій. Держава та регіони. Сер. : Економіка та підприємництво. № 2. С. 25–30.

39. Автоматизовані котирування Національної асоціації дилерів цінних паперів [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://www.nasdaq.com/>

40. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://www.ukrstat.gov.ua/>

41. Постанова НБУ «Про затвердження Комплексної програми розвитку фінансового сектору України». Режим доступу : https://bank.gov.ua/ua/legislation/Resolution_18062015_391

42. Піврічний звіт KPMG «The Pulse of Fintech H1 2022» [Електронний ресурс]. Режим доступу : <https://kpmg.com/xx/en/home/insights/2022/08/pulse-of-fintech-h1-22-fintech-segments.html>